

ja figura en l'Alcorà, en la forma VIII, amb l'acc. metafòrica d'«adquirir, guanyar» (Penrice); d'altra banda, les accs. que ens interessin, almenys indirectament, estan ben documentades en l'ús espanyol i magrebí, com sigui que en el sentit secundari de «canyella» [Firuzabadí], ja figura, vocalitzada *qárfa*, en el nostre RMa., i en Abenalbeitar, Dombay i Beaussier, i *qérfe* en PAlc; *qarfá* avui és, de més a més, «fumier de vache pour enduire l'aire de battre» (pròpiament 'crosta') en el Magrís algerià (Lentin).

També *qirfa* es degué usar en vulgar hispànic. Una preciosa confirmació del seu ús en l'àrab de Mallorca, la trobem en la forma mall. *clifa* 'coca de pasta d'ordi torrada al forn' (AlcM, com a propi de Santanyí), que és un resultat gens sorprenent d'un *qirfa* 'crosta de coca', pronunciat *qirfa* per una ultracorrecció mossàrab o catalana de la coneguda tendència de l'àrab a alterar els grups romànics d'ocl. + r + vocal en oclusiva + vocal + r (CRIBELLUM > *gírbel* > *garbell*, *Fraga* > *Farga*, etc.). La variant vocàlica *qárfa* (que ja hem vist en RMa., Abenalbéitar, etc.) és sens dubte l'ètimon del murcià *cárfola* «película que cubre lo hervido» (Lemus).

La o de *corfa*, discrepant de les vocalitzacions que hem vist (llevat del *qoráfa* 'escorces' de Firuzabadí), es podria explicar per una contaminació dels sinònims catalans, merament romànics, *crosta*, *clova*, *clozca*, etc. Però és més probable que **qórfa* fos el vocalisme ja existent en l'àrab vulgar valencià. És freqüent, en totes les varietats de l'àrab, que en vulgar hi hagi una forma amb una vocal breu altra que la del mot clàssic; així, al costat de *gubb* (> *aljub*) hagué d'existir *gíbb*, d'on el cast. *algibe*; en lloc del clàssic *zúfr* l'hispanoàrab deia *zifra* (RMa., PAlcalá); al costat de *šola* hi havia *šála* (EntreDL III, 168); ja hem vist que *qárfa* coexistí amb *qirfa* des de RMa. (p. 291); en lloc de *zebb* (> ATZEB) també es digué *zubb* (cf. EntreDL III, 173), etc.

Notava Steiger (per carta, 1937) que el canvi de i o a en u, en contacte amb un fonema velaritzat (q entre altres) té caràcter regular en certs parlars magrebins moderns: p. ex. *qartás* > tunisenc *qurtás*. I és que realment hi ha en molts parlars àrabs, i en altres llengües semítiques, una tendència general a canviar i en u davant consonant labial, i ací el *qaf* i el *ra* no podien deixar d'ajudar-hi, com indica S. Moscati (Introd. to the Comp. Grammar of the Semitic Languages, §§ 8.96 i 9.6), en harmonia amb el fet establert pels semítiques de la major afinitat que en aquestes llengües existeix entre i i u, que entre elles i a. Vaig publicar ja l'essencial d'aquesta etimologia en el BDC xxiv, 1937 (reproduït en EntreDL III, 91-3).

DERIV.: *Corfar-se* o *encorfar-se* els grans i llagues 'fer-s'hi crosta' (Escrig, 1851). *Corfassa* o *corfota de mal* «postillaza» (id.). *Corfós* o *corfut* «cascarudo o cortezudo; costroso, postilloso» (id.). *Descorfar* «descortezar» (Sanelo, 148 bis, vº). *Barranc de l'Escorfero* a Elx (1963). *Corfam*. *Corfoll* 'túnica de ceba' més aviat que un mer derivat de *corfa*, tenint en compte que -oll no és sufix català i que el mot s'usa també en

el Pallars, és variant de *clofoll* (veg. CLOVA), en part per evolució merament fonètica, si bé afavorida en terra valenciana per un encreuament amb *corfa*; per això es comprèn que en part ací s'usi no solament aplicat a la ceba (AlcM) sinó també als «*corfolls* d'almetla», les polsines de les quals barregen amb la xocolata (MGadea, T. del Xè I, 384; també EValor, c. 1955).

¹ «Corteza, la parte exterior del árbol, que cubre la interior o el corazón de él; por extensión, de otras cosas: corteza de melón, de pan, de tocino; el valenciano, a todo lo que nombra el castellano *cortezas* y *cáscaras*, dize *corfes*, menos a la corteza de tocino, que profiere *córna* de cansalada» (p. 71). — ² «Menjar-se les pomes amb *corfa* i tot», «confitura de *corfa* de carabassa», J. G. M. — ³ «La *clòtxina* és un mollusc que trau poca molla, i la *kórfa* va caminant per baix del fang» m'explicaven a l'Albufera (Palmar, 1962). — ⁴ La influència d'aquest mot és responsable, sens dubte, de l'alteració de *pelllofa* en *pellorfa*, pròpia del valencià (d'ací el murcià i andalús *perfolla*). — ⁵ Nicolau Primitiu GSerano, *El bilingüisme valencià*, p. 34. — ⁶ «Cortex en el Djauhari (c. l'a. 1000) i el Firuzabadí (fi segle XIV). El Firuzabadí afegeix que també es diu de la pela de magrana («mali punici cortex») i hi ajunta encara diverses accs. figurades «calumnia», «deformatas», «lucrum», «species cinnamomi, canella», i que *quráfa* és 'escorces d'arbre' («libra arboris»), Freytag III, 431. D'ací les definicions, coincidents, de Kazimirski i de Belot. Que el mot no figuri en Lane, que es limita a remetre al seu suplement (mai publicat), és natural, perquè les últimes lletres del seu diccionari romangueren pòstum, i el seu nebot i modest continuador, no féu més que posar-hi a corre-cuita les coses més senzilles i divulgades. Que no el doni en aquesta acc. el Supl. de Dozy (II, 334) tampoc té res de particular, essent un mot de l'àrab clàssic i comú.

Corferit, V. cor *Corfoll*, V. *corfa* i *clova* *Corfondre*, *corfós*, V. cor *Corfut*, V. *corfa* *Corgelar*, *corgelat*, *corglaçat*, V. cor *Coriaci*, V. *cuïro* *Coriambe*, *coriàmbic*, V. cor II *Coriandre*, V. *celiandre* *Coriariàcies*, *coriarina*, V. *cuïro*

CORIFEU, pres del ll. *coryphaeus*, gr. *κορυφαῖος* 'cap de colla, capitost', derivat de *κορυφή* 'cim'. □ 1.ª doc.: *corifeo*, 1695; *-feu*, 1803, Belv.

CORIMBE, pres del ll. *corymbus*, gr. *κόρυμβος* 'cim', 'raïm, gotim'. □ 1.ª doc.: 1868 (-imbo), SLit-Costa.

CRP.: *Corimbiflor* [id.]; *corimbifer*, *corimboide*.

Cori-mori, V. cor I

CORINDÓ, del fr. *corindon* id., i aquest del tamul *kurundam* 'robí', d'origen sànscrit. □ 1.ª doc.: 1910, Bulbena, Lab.-S., Vogel.